

Research Article

การพัฒนากระบวนการติดตามประเมินผลกระตงานวิจัย
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

DEVELOPMENT OF IMPACT ASSESSMENT SYSTEM OF PHRANAKHON
RAJABHAT UNIVERSITY

จักรพันธ์ ก้อนมณี
Jakkapan Gonmanee

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
The Institute of Research and Development, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Jak_j3@hotmail.com

Received: 2020-09-17

Revised: 2020-09-22

Accepted: 2020-09-24

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากระบวนการติดตามประเมินผลกระตงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อออกแบบระบบการติดตามประเมินผลกระตงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และ 2) เพื่อประเมินระบบการติดตามกระตงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยมีประชากรที่ศึกษาเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัย นักวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยระดับคณะ (RMU) และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 198 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และส่งเคราะห์เอกสารวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยค่าสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดย

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และการส่งเคราะห์ข้อมูลเอกสาร ซึ่งมีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการออกแบบระบบการติดตามและประเมินผลกระตงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า ระบบการติดตามและประเมินผลกระตงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีคณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัย ซึ่งเป็นคณะกรรมการชุดใหญ่ ที่ทำหน้าที่ในการเสนอนโยบาย แผนการพัฒนางานวิจัย ทิศทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ประกาศ อนุมัติการให้ทุนอุดหนุนการวิจัย รวมไปถึงการประสานและสร้างเครือข่ายในการแสวงหาแหล่งทุน และทำงานวิจัยร่วมกับองค์กรภายนอก ซึ่งจะส่งผ่านไปยังหน่วยพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่สถาบัน

อุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (7-SEA) ซึ่งมีกลไกการทำงานแบบภาคีความร่วมมือระหว่าง 6 คณะกับ 1 สถาบันวิจัย ที่เป็นกลไกทำหน้าที่ในการกำกับ ติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นรับทุนวิจัย จนกระทั่งเสร็จสิ้นโครงการ รวมระยะเวลา 24 เดือน เพื่อสะท้อนผลการเปลี่ยนแปลงหลังจากการทำวิจัยในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัย และถ่ายทอดเป็นชุดความรู้มหาวิทยาลัยท้องถิ่นกับการพัฒนาสังคมโดยสมบูรณ์

2. ผลการประเมินระบบการติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า

1) การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่า คณะไม่มีข้อมูลผลกระทบงานวิจัย ไม่มีกระบวนการที่นำไปสู่การติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัย และการรายงานผลการติดตามผลกระทบงานวิจัยของมหาวิทยาลัย เป็นประโยชน์และมีความจำเป็นให้กับมหาวิทยาลัยอย่างยิ่ง

2) การประเมินปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากร พบว่า คณะส่วนใหญ่มีความพร้อมด้านบุคลากรด้านพื้นที่ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ซึ่งไม่เป็นปัญหาต่อการทำงานติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัย

3) การประเมินกระบวนการ พบว่า จุดเด่นของกระบวนการนั้น คือ 1. ระบบมีกระบวนการติดตามรายงานผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานวิจัยเป็นระยะ ๆ 2. ระบบได้มีกระบวนการติดตามลงพื้นที่วิจัยร่วมกับนักวิจัยแต่ละคณะ และ 3. ระบบได้มีกระบวนการจัดประชุมเพื่อสะท้อนผลกระทบงานวิจัยหลังจากงานวิจัยเสร็จสิ้น ส่วนจุดด้อย คือ ความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการวิจัยประจำคณะ

4) การประเมินผลผลิต พบว่า ผลความสำเร็จที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนจากการใช้ระบบการติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เกิดขึ้น 4 มิติ คือ มิติที่ 1 ความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการวิจัยของแต่ละคณะ มิติที่ 2 ความสำเร็จในการปฏิบัติงานบนฐานเครือข่ายความร่วมมือระดับคณะ และการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยระดับคณะ มิติที่ 3 ความสำเร็จของระบบบริหารจัดการงานวิจัย และ มิติที่ 4 คือ ความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ ชุมชน และท้องถิ่น และความพึงพอใจภายหลังจากการใช้ระบบการติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัย พบว่า ผู้บริหาร คณะกรรมการประจำคณะ นักวิจัยในโครงการ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และชุมชนที่มีส่วนร่วมกับโครงการวิจัย จำนวน 60 คน มีความพึงพอใจในการใช้ระบบการติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$)

คำสำคัญ: ระบบการติดตาม การประเมินผลกระทบ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) design the research tracking and impact assessment system of Phranakhon Rajabhat University and 2) evaluate the tracking and impact assessment system of Phranakhon Rajabhat University. The informants were the university administrators, Phranakhon Rajabhat University researchers, faculty research committees (RMU), and stakeholders of an integrated research project: budget year 2017. Also, the data were from studying a model of impact assessment of Uttaradit Rajabhat University (Uttaradit Model). The data were collected by observation, interview, inquiry, action research organizing, and research documents synthesis. The quantity data were analyzed by using these statistics: frequency, percentage, mean, and standard deviation. The quality data were analyzed by using the content analysis and research synthesis.

The research results

1. The result of designing the tracking and impact assessment system of Phranakhon Rajabhat University: it was found that the research tracking and impact assessment system of Phranakhon Rajabhat University consisted of research funding committees that were formed as large-size system. The committees have the responsibilities to propose the policies, research development plans, research directions of the university for local development, and announcements. They support the research scholarships. Also, they coordinate and build up the connections to seek for research budgets. The committees actively work with the external units by submitting the policy to the association for university social engagement for changing to higher education institution of local development (7-SEA). The committees have strong partnership among 6 faculties and 1 Research and Development Institute. They are responsible for cooperate governance and tracking the impact which is occurred from the beginning until the end of research project for the entire duration (24 months). The tracking reports will be reported to the research funding committees to reflect the effects after implementing the research in the areas under university's governance and conveyed as local knowledge sets for community development completely.

2. The effects of evaluation of the tracking and impact assessment system of Phranakhon Rajabhat University: it was found that

1) the context/ environmental evaluation : the informants gave opinions as the committees didn't have neither data of research impact nor the process of research tracking/ impact assessment. Thus, the report on research tracking and impact assessment of the university is really useful and necessary for the university.

2) The input evaluation: it was found that most of the faculties are well-prepared in the aspects of staff personnel, areas, budgets, materials, and convenience facilities which this is not a problem for implementing the research tracking and impact assessment.

3) The process evaluation: it was found that the advantages of the process are 1. the progress report tracking of the research was done from time to time. 2. There were research tracking processes implementing with the researchers from each faculty. 3. The meeting for research reflection was also done after implementing the research. For the disadvantage is unclearness of the faculty research committees' roles.

4) The output evaluation: the effect of achievement on research tracking and impact assessment system of Phranakhon Rajabhat University consisted of 4 dimensions: 1) the achievement of research implementation for each faculty 2) the achievement of performing the duty based on the faculty collaboration networks and the potential development of faculty researchers 3) the achievement of research implementing system and 4) the achievement of areas, community, and local. Moreover, after applying the research tracking and impact assessment system, these 60 respondents: administrators, faculty committees, researchers, and communities were highly satisfied with the research tracking and impact assessment system ($\bar{X} = 4.33$).

Keyword: Follow-up System, Impact Assessment, Phranakhon Rajabhat university

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งนอกจากจะมีพันธกิจด้านการจัดการศึกษาและผลิตบัณฑิตที่ตรงกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นแล้วนั้น พันธกิจด้านการวิจัย เสริมสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมสู่ชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน ก็ถือเป็นพันธกิจที่สำคัญต่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จึงได้กำหนดนโยบายการพัฒนามหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2557 – 2561 ด้านการวิจัยพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ ที่มีสาระสำคัญในการพัฒนาคือ

- 1) การใช้กระบวนการวิจัยและการบริการวิชาการ เพื่อวางรากฐานในการพัฒนาให้กับมหาวิทยาลัย ชุมชน และสังคม
- 2) การใช้กระบวนการวิจัยยกระดับมาตรฐาน พัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน
- 3) การพัฒนานักวิจัยและผลงานวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของสังคม
- 4) เร่งรัดการพัฒนาเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ
- 5) บูรณาการงานวิจัยเข้ากับการเรียนการสอน และเชื่อมโยงเครือข่ายภายนอกทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น ด้วยนโยบายการพัฒนาของมหาวิทยาลัยดังกล่าว ส่งผลให้สถาบันวิจัยและพัฒนา มีการออกแบบระบบการติดตามและประเมินผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครขึ้น ในปี พ.ศ. 2556 โดยมีภารกิจหลักในการติดตามการดำเนินงานวิจัยกับนักวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ

พระนคร การตรวจสอบคุณภาพผลงานวิจัย การช่วยเหลือนักวิจัยที่ประสบอุปสรรคดำเนินการวิจัย และประเมินราคาผลงานวิจัยที่ไม่สามารถดำเนินงานวิจัยแล้วเสร็จได้ ซึ่งภารกิจดังกล่าว จึงถือได้ว่ามีความสำคัญต่อกระบวนการขับเคลื่อนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยที่จะทำให้การดำเนินงานวิจัยของมหาวิทยาลัยบรรลุตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่ตั้งไว้โดยสมบูรณ์

จากการดำเนินงานของระบบติดตามและประเมินผลงานวิจัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – ปัจจุบัน สถาบันวิจัยและพัฒนาได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลงานดำเนินงานดังกล่าวเป็นระยะ และได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้พบประเด็นสำคัญของการติดตามงานวิจัยที่สถาบันวิจัยและพัฒนาจะต้องมีการพัฒนาต่อ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครยังไม่มีข้อมูลการติดตามผลกระทบจากงานวิจัย และการนำความรู้จากงานวิจัยไปใช้กับชุมชนเพื่อการพัฒนา ซึ่งประเด็นดังกล่าวได้สอดคล้องกับรายงานผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ประจำปีงบประมาณ 2560 ที่เสนอให้หน่วยงานควรมีการติดตามประเมินผลกระทบงานวิจัย และการนำความรู้จากงานวิจัยไปใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนตามนโยบายการพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครทั้งในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งกระบวนการติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัยนี้ จะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และสะท้อนถึงความสำเร็จที่

เกิดขึ้นจากการลงทุนวิจัยให้กับสถาบันวิจัยและ พัฒนาที่ทำหน้าที่ในการบริหารการจัดการทุนวิจัย ของมหาวิทยาลัย

จากประเด็นสำคัญดังกล่าว สถาบันวิจัย และพัฒนาจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการวิเคราะห์ ออกแบบระบบการติดตามประเมินผลกระทบบางงาน วิจัยของมหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นทั้ง 3 ระยะ คือ ระยะ ที่หนึ่ง การติดตามและประเมินผลผลิตที่คาดหวัง ระยะที่สอง การติดตามและประเมินผลลัพท์ ที่พบ และระยะที่สาม คือ ระยะของการประเมิน ผลกระทบที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการวิจัย ซึ่งสารสนเทศจากกระบวนการดังกล่าวจะนำไปสู่ ทิศทางการพัฒนางานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครที่ชัดเจนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อออกแบบระบบการติดตามผลกระทบบางงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. เพื่อประเมินระบบการติดตามผลกระทบบางงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีระบบ การติดตามและประเมินผลกระทบบางงานวิจัย ของมหาวิทยาลัยที่ได้เกิดการทำการพัฒนา เชิงพื้นที่ ที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือหลาย ภาคส่วนทั้งในระดับคณะ หน่วยงานของรัฐ/เอกชน และชุมชนในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัย

2. เจ้าหน้าที่วิจัย มีกระบวนการ ขั้นตอน การปฏิบัติงานติดตามและประเมินผลกระทบบางงาน วิจัยของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน

3. คณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัย ได้ ทราบสารสนเทศเพื่อกำหนดทิศทางการขับเคลื่อน งานวิจัยเชิงพื้นที่ได้อย่างชัดเจน และมุ่งพัฒนา ชีตความสามารถด้านการวิจัยอย่างเต็มที่

ขอบเขตของการวิจัย

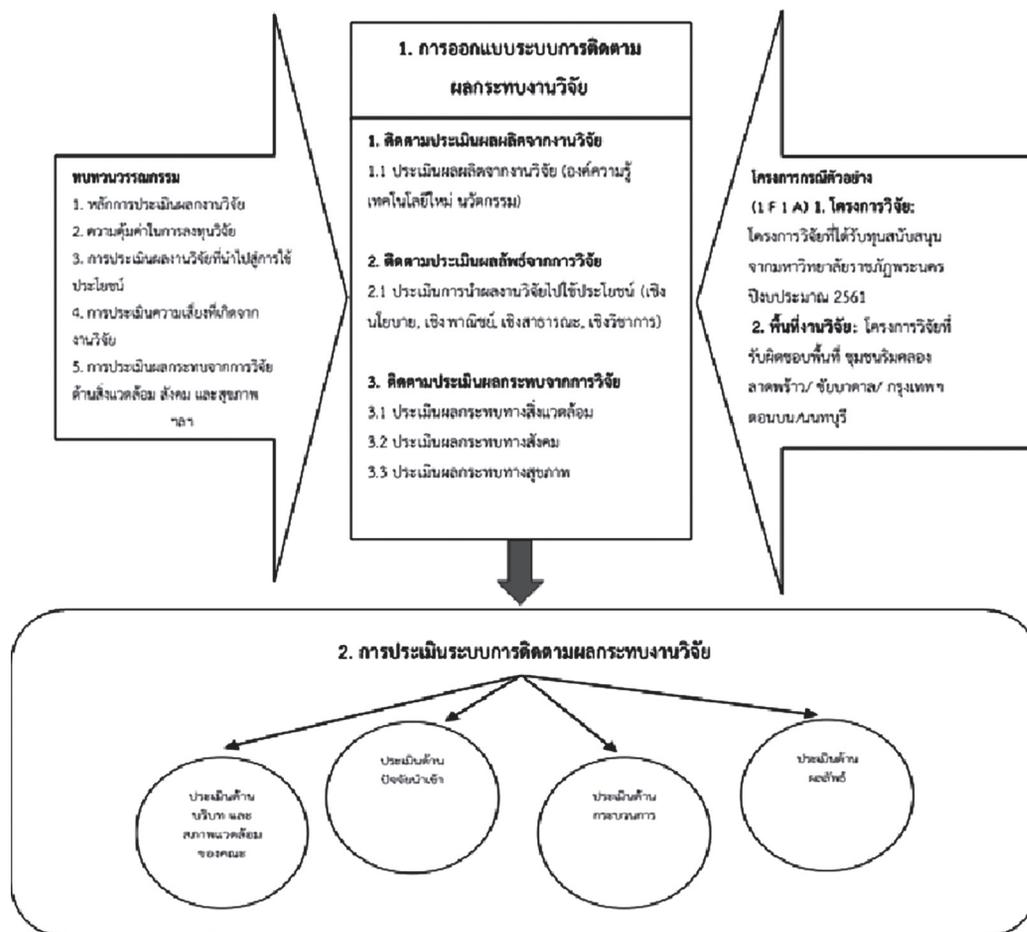
1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่ม ตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้บริหารระดับคณะ นักวิจัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียในชุมชน และฐานข้อมูล/เอกสารงานวิจัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาที่ศึกษา คือ ระบบการ ติดตามผลกระทบบางงานวิจัย และผลการประเมิน ระบบการติดตามผลกระทบบางงานวิจัย

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาที่ศึกษา 1 ปีงบประมาณ ตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม 2561 – 24 กันยายน 2562

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้ศึกษา ในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และพื้นที่ บริการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ประกอบด้วย พื้นที่อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี พื้นที่จังหวัดนนทบุรี และพื้นที่ริมคลองลาดพร้าว

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงแนวคิดการวิจัยที่มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักคิดการประเมินผลงานวิจัย ความคุ้มค่าในการลงทุนวิจัย การประเมินผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ การประเมินความเสี่ยงที่เกิดจากงานวิจัย การประเมินผลกระทบงานวิจัย ยุทธศาสตร์การวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ ผสมกับ โครงการกรณีตัวอย่างชุดโครงการวิจัย (1 F 1 A) เพื่อนำไปเป็นแนวคิด

ในการออกแบบระบบการติดตามผลกระทบงานวิจัย ซึ่งมีการติดตามและประเมิน 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ระบบการติดตามประเมินผลผลิตจากงานวิจัย ส่วนที่ 2 ระบบการติดตามประเมินผลลัพธ์จากกรวิจัย ส่วนที่ 3 ระบบการติดตามประเมินผลกระทบจากกรวิจัย ซึ่งระบบการติดตามและประเมินทั้ง 3 ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้มีการประเมินประสิทธิภาพของระบบ ตามแนวคิดการประเมินโครงการของ สตีฟเพิลปีม และซิกฟิลด์

(Stufflebebeam and Shinkfield : 1990 อ้างใน RitJaron, 2014) ในรูปแบบ CIPP Model ซึ่งถือเป็นต้นแบบของการประเมินเชิงระบบที่เน้นการตัดสินคุณค่า ซึ่งจะทำให้ได้สารสนเทศประกอบการพิจารณาวางนโยบายเพื่อการพัฒนางานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ (1) นักวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครที่ได้รับทุนวิจัยทุนอุดหนุนการวิจัยในชุดแผนบูรณาการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (1 faculty 1 Research: 1F1A) ประจำปีงบประมาณ 2560 จำนวน 66 คน (2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร หรือผู้ใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย ในเขตพื้นที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และ (3) คณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยระดับคณะ (RMU)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) แบบสอบถามการติดตามประเมินผลกระทบโครงการวิจัย (2) แบบสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิเคราะห์ลักษณะและประเภทของโครงการที่จะดำเนินการติดตามประเมินผลกระทบโครงการวิจัย จากนั้นทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

พระนคร และดำเนินการลงพื้นที่ศึกษาเรียนรู้กระบวนการทำงานของโครงการวิจัย 1 พื้นที่ 1 งานวิจัย (1 F 1 A) จากนั้นก็นำผลการศึกษาไปวิเคราะห์กระบวนการทำงานของโครงการวิจัย 1 พื้นที่ 1 งานวิจัย (1 F 1 A) เพื่อนำไปออกแบบระบบการติดตามผลกระทบงานวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการสอบถามการติดตามประเมินผลกระทบงานวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis)

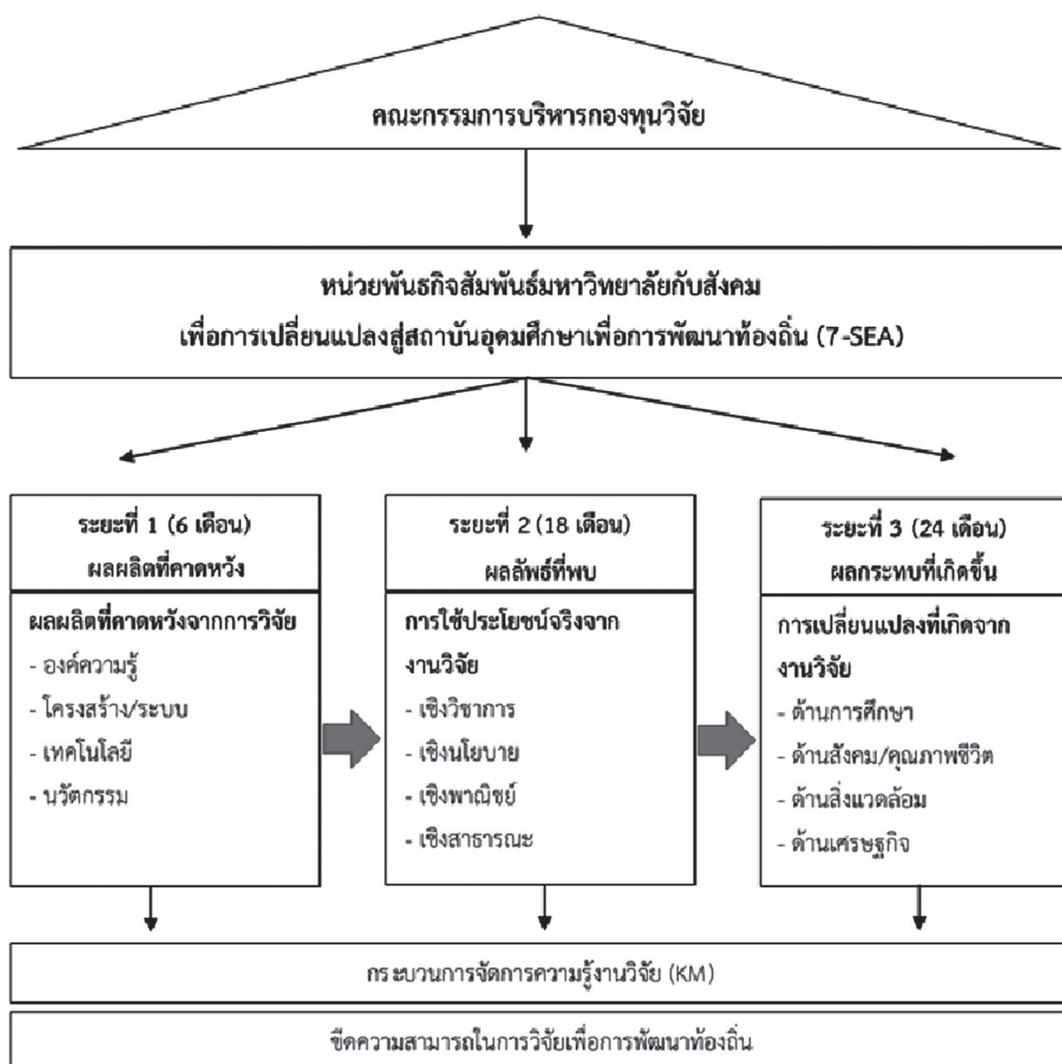
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

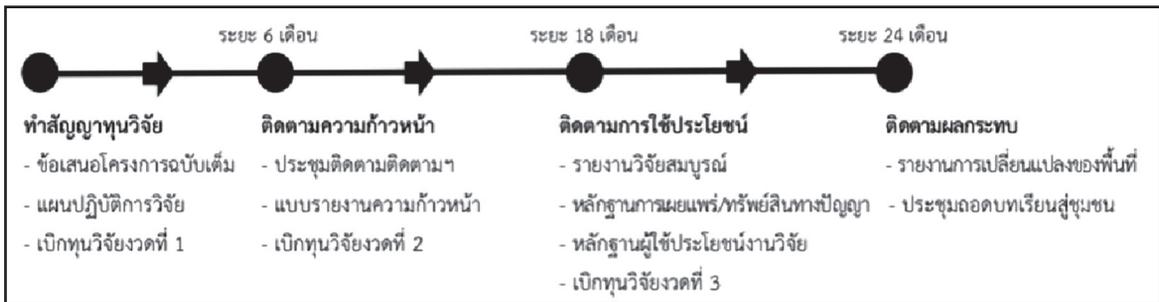
1. จากการออกแบบระบบการติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครที่กล่าวมานั้น พบว่า ระบบการติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีคณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัย ซึ่งเป็นคณะกรรมการชุดใหญ่ที่ทำหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบาย แผนการพัฒนา งานวิจัย ทิศทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ประกาศ อนุมัติการให้ทุนอุดหนุนการวิจัย รวมไปถึงการประสานและสร้างเครือข่ายในการแสวงหาแหล่งทุน และทำงานวิจัยร่วมกับองค์กรภายนอก ซึ่งจะส่งผ่านไปยังหน่วยพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลง

สู่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (7-SEA) ซึ่งมีกลไกการทำงานแบบภาคีความร่วมมือระหว่าง 6 คณะ กับ 1 สถาบันวิจัย ที่เป็นกลไกทำหน้าที่ในการกำกับ ติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นรับทุนวิจัย จนกระทั่งเสร็จ

สิ้นโครงการ รวมระยะเวลา 24 เดือน เพื่อสะท้อนผลการเปลี่ยนแปลงหลังจากการทำวิจัยในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัย และถ่ายทอดเป็นชุดความรู้มหาวิทยาลัยท้องถิ่นกับการพัฒนาสังคม โดยสมบูรณ

ภาพที่ 2 ระบบการติดตามและประเมินผลการทบทงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ภาพที่ 3 แผนผังเส้นทางและระยะเวลาการดำเนินงานติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัย

2. จากการประเมินระบบการติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้วิจัยได้ใช้การประเมินที่เน้นการวิเคราะห์เชิงระบบ (System Analysis) ตามแนวคิดของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971) ในรูปแบบของ ชิปปโมเดล (CIPP Modal) เพื่อใช้ในการประเมินระบบการติดตามผลกระทบงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยมีผลการประเมินตามประเด็นการประเมินดังนี้

2.1 การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) จากข้อมูลดังกล่าว สามารถสรุปได้ตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลเห็นด้วยกับระบบการติดตามผลกระทบงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมากกว่า ร้อยละ 80 ซึ่งผลการประเมิน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลในส่วนของผู้บริหารระดับคณะ (ร้อยละ 100) คณะกรรมการวิจัยระดับคณะ (ร้อยละ 100) และ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (ร้อยละ 100) มีความเห็นว่า คณะไม่มีข้อมูลผลกระทบงานวิจัย ไม่มีกระบวนการที่นำไปสู่การติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัย และการรายงานผลการติดตามผลกระทบงานวิจัยของมหาวิทยาลัย เป็นประโยชน์และมีความจำเป็นให้กับมหาวิทยาลัยอย่างยิ่ง

2.2 การประเมินปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากร (Input Evaluation) จากข้อมูลดังกล่าว สามารถสรุปได้ตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดได้ว่า คณะมีความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินงานติดตามผลกระทบแต่ละรายการมากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งผลการประเมินจากผู้บริหารพบว่า ความพร้อมของบุคลากร คณะมีบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนที่มีความพร้อมที่จะทำงานโดยใช้ระบบการติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัย (ร้อยละ 83.33) ความพร้อมด้านพื้นที่ คณะมีพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบของทุกคณะ เนื่องจากเป็นนโยบายการพัฒนาเชิงพื้นที่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 100.00) ความพร้อมด้านงบประมาณ คณะที่มีความพร้อมเรื่องงบประมาณ ซึ่งได้จัดตั้งค่าของงบประมาณไว้ตั้งแต่ต้นปี ในเรื่องของการวิจัย ที่ผนวกกับการบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รวมไปถึงการตั้งงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายด้านการวิจัย ทำให้เรื่องงบประมาณไม่เป็นปัญหาต่อการใช้ระบบติดตามและประเมินผลกระทบ (ร้อยละ 16.66) และความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ซึ่งไม่เป็นปัญหาต่อการดำเนินงานติดตามและประเมินผลกระทบงาน

วิจัย และค่อนข้างที่จะมีความพร้อมในด้านนี้พอสมควร (ร้อยละ 100.00) ส่วนข้อคิดเห็นของคณะกรรมการ RMU และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเห็นว่า ความพร้อมหรือปัจจัยนำเข้าที่จะนำมาให้ในระบบการติดตามและประเมินผลกระทบบงานวิจัยนั้น มีความเป็นไปได้ด้วยปัจจัยนำเข้ามาหลาย ๆ อย่าง และค่อนข้างที่จะมีความพร้อมพอสมควร แต่หากพิจารณาให้ลึกซึ้ง ปัจจัยนำเข้ามาในเชิงนโยบายของผู้บริหารระดับสูงมีความสำคัญที่สุด ที่หากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมองเห็นความสำคัญในส่วนนี้ ในทางปฏิบัติก็สามารถทำได้

2.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) จากข้อมูลดังกล่าว สามารถสรุปได้ตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดได้ว่า มีรายงานวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ในการดำเนินงานติดตามผลกระทบบงานวิจัย ซึ่งผลการประเมินจากผู้บริหาร คณะกรรมการวิจัยประจำคณะ และนักวิจัยในโครงการ พบว่า มีรายงานจากการประชุมติดตามความก้าวหน้าโครงการวิจัย มีรายงานการดำเนินงานติดตามลงพื้นที่ของคณะกรรมการ และมีรายงานผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนา กลไกและระบบการขับเคลื่อนแผนบูรณาการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาบนฐานยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏตามพระราชโองบาย” ซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์สังเคราะห์จุดเด่น และจุดด้อยของกระบวนการดำเนินงานระบบการติดตามผลกระทบบงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครได้ว่า จุดเด่นของกระบวนการนั้น คือ 1. ระบบมีกระบวนการติดตามรายงานผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานวิจัยเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลความก้าวหน้าของการดำเนินงานโครงการวิจัย และคณะกรรมการได้

ทราบผลผลิตที่คาดว่าจะได้จากโครงการวิจัยแต่ละพื้นที่ เพื่อรายงานให้มหาวิทยาลัยทราบ 2. ระบบได้มีกระบวนการติดตามลงพื้นที่วิจัยร่วมกับนักวิจัยแต่ละคณะ เพื่อทราบข้อมูลเชิงประจักษ์ และรับฟังข้อเสนอแนะจากชุมชนเพื่อสะท้อนผลกระทบบจากการดำเนินงานวิจัยของแต่ละพื้นที่ และ 3. ระบบได้มีกระบวนการจัดประชุมเพื่อสะท้อนผลกระทบบงานวิจัยหลังจากงานวิจัยเสร็จสิ้น และเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อการจัดการความรู้ และต่อยอดขีดความสามารถด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยต่อไป ส่วนจุดด้อยของระบบการติดตามและประเมินผลกระทบบของงานวิจัยนั้น คือ ความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการวิจัยประจำคณะ ทำให้การประสานงานระหว่างนักวิจัย คณะกรรมการประจำคณะ หน่วย (7-SEA) และสถาบันวิจัยและพัฒนา ค่อนข้างที่จะสับสนซึ่งระยะเริ่มต้นการติดต่อประสานงานค่อนข้างที่จะมีปัญหา หากมีการพัฒนาเรื่องบทบาทหน้าที่ของแต่ละส่วนงานให้ชัด โดยการแต่งตั้งคณะทำงานที่ชัดเจนจากทางมหาวิทยาลัย ก็จะทำให้การทำงานราบรื่นยิ่งขึ้น

2.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จากข้อมูลดังกล่าว สามารถสรุปได้ตามเกณฑ์ การประเมินที่กำหนดได้ว่า มีความสำเร็จในการนำระบบการติดตามผลกระทบบงานวิจัยไปใช้ และมีความพึงพอใจของการใช้ระบบการติดตามผลกระทบบงานวิจัยอยู่ในระดับมากขึ้นไปนั้น พบว่า ผลความสำเร็จที่เกิดได้ชัดเจนจากการใช้ระบบการติดตามและประเมินผลกระทบบงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เกิดขึ้น 4 มิติ คือ มิติที่ 1 ความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการ

วิจัยของแต่ละคณะ มิติที่ 2 ความสำเร็จในการปฏิบัติงานบนฐานเครือข่ายความร่วมมือระดับคณะ และการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยระดับคณะ มิติที่ 3 ความสำเร็จของระบบบริหารจัดการงานวิจัย และ มิติที่ 4 คือ ความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ ชุมชน และท้องถิ่น ซึ่งมีรายงานการประเมินความพึงพอใจ ภายหลังจากการให้ระบบการติดตามและประเมินผลกระตงานวิจัย พบว่า ผู้บริหาร คณะกรรมการประจำคณะ นักวิจัยในโครงการ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และชุมชนที่มีส่วนร่วมกับโครงการวิจัย จำนวน 60 คน มีความพึงพอใจในใช้ระบบการติดตามและประเมินผลกระตงานวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลกระตงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะผู้วิจัยได้มีประเด็นสำคัญในการอภิปรายจากผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. จากผลการออกแบบระบบการติดตามและประเมินผลกระตงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า ในโครงสร้างระบบการทำงาน ส่วนที่สำคัญที่สุดในการกำหนดทิศทางและการดำเนินงานวิจัยของมหาวิทยาลัย คือ ส่วนของคณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย อธิการบดี ซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์กร ที่ดำเนินงานภายใต้นโยบายยุทธศาสตร์ของชาติเป็นหลัก การปฏิบัติงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยเกิดทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีคณะกรรมการ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้บริหารสูงสุดระดับคณะทั้ง 6 คณะ ถือได้ว่าเป็นตัวหลักที่จะถ่ายทอดนโยบาย และแนวทาง

การทำงานสู่ผู้ปฏิบัติได้อย่างชัดเจน และมีพลังในการส่งผ่าน หรือมอบหมายงานลงไปสู่ผู้ปฏิบัติได้เป็นอย่างดี และมีผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นเลขานุการของคณะกรรมการที่คอยสนับสนุน ประสานงานให้การช่วยเหลือในด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งหลักการบริหารแบบกระจายอำนาจ "CLUSTERS" มีจุดเน้นที่สำคัญในการพัฒนาให้มีความยั่งยืน ดังนี้ 1. เน้นให้เข้าใจว่าทุกสิ่งต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและกาลเวลา ดังนั้นต้องยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ 2. เน้นการสร้างความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง โดยจะต้องรู้จักคิดและมองเห็นถึงพลวัตของการเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์เหตุและปัจจัย เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น 3. เน้นการสร้างความสมดุล มั่นคงและความยั่งยืน โดยจะต้องมีการวิเคราะห์ถึงผลลัพธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว มุ่งถึงประโยชน์ส่วนรวมที่จะทำให้มีความสมดุล มั่นคงและยั่งยืน 4. เน้นความพอดีและเหมาะสม รู้จักตนเอง สร้างเครือข่ายกลุ่มและขยายขอบข่ายกิจกรรมให้หลากหลาย จากการสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วนเพื่อเพิ่มผลประโยชน์ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาและบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ 5. เน้นการมีความรู้และคุณธรรมโดยยึดธรรมาภิบาล มีสติและการเรียนรู้เพื่อแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง 6. เน้นการพึ่งตนเอง การพึ่งพากันและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม รู้จักการสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือ มีการช่วยเหลือและแบ่งปัน ถ้อยทีถ้อยอาศัย การสร้างค่านิยมให้รู้จักความรับผิดชอบและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ

ระบบบริหารจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (Chanchamsai and faculty,2018) กล่าวคือ ในการที่จะเป็นเลิศด้านการวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้ มีองค์ประกอบหลายส่วน ซึ่งสามารถอธิบายเป็นแบบจำลองเชิงระบบแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ประกอบด้วย 1. องค์ประกอบพื้นฐานขององค์ประกอบพื้นฐาน (ANTECEDENT) ได้แก่ ศักยภาพของคณาบดีในการขับเคลื่อนงานเชิงบูรณาการ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และระบบการบริหารจัดการ งานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละคณะ 2. ทูณเดิมที่มีอยู่ (CAPITAL) ได้แก่ นักวิจัยชุมชนที่มีทักษะในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งวิถีคิดของนักวิจัย ของแต่ละคณะ การเลือกนักวิจัยที่มาเป็น RMU ทูณวิจัยพื้นที่วิจัย เครือข่ายการวิจัย 3. กระบวนการที่ใช้ประกอบด้วย กระบวนการ สนับสนุนทุนวิจัยพัฒนา นักวิจัย/ใจทวิวิจัย การติดตามสนับสนุน การประเมินผลกระทบ (RIA) การบูรณาการงานวิจัยในทุกมิติ กระบวนการจัดการความรู้ (KM) 4. ผลลัพธ์ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นขึ้น คือ เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาในเชิงปริมาณและคุณภาพ ประกอบด้วย การบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ทีมงานหน่วยจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ระดับคณะ แผนงานวิจัยเชิงบูรณาการ การใช้ประโยชน์ของงานวิจัย คະเนนการประกันคุณภาพด้านการวิจัย 5. ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่น หมายถึง งานวิจัยที่ได้ดำเนินการเกิดมรรคผล ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างเป็นรูปธรรม มีหลักฐานเชิงประจักษ์ สามารถประเมินได้

2. จากผลการออกแบบระบบการติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัยของมหาวิทยาลัย

ราชภัฏพระนคร พบว่า หน่วยพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (7-SEA) มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัยเป็นอย่างมาก เพราะเนื่องจากโครงสร้างของ หน่วยพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (7-SEA) เป็นกลไกกำกับติดตามการดำเนินงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในเชิงบูรณาการ เป็นสื่อกลางประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยและพัฒนา คณะ และพื้นที่ ตลอดจนสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ ให้ข้อเสนอแนะนักวิจัยที่ประสบอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัย ให้สามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประเมินผลกระทบของการดำเนินงานวิจัยท้องถิ่น เพื่อให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริงในภายหลังจากการดำเนินงานวิจัยเสร็จสิ้น ซึ่งหน่วยพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (7-SEA) ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้บริหารหน่วยจัดการงานวิจัย 6 คณะ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา หัวหน้าหน่วย (7-SEA) และเจ้าหน้าที่โครงการหน่วย (7-SEA) ซึ่งเป็นกลไกที่ทำงานในลักษณะเชิงรุก ร้องรับนโยบายจากคณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัยไปสู่การออกแบบการปฏิบัติงานเพื่อการติดตามและประเมินผลกระทบของโครงการวิจัยในแต่ละพื้นที่ อีกทั้งยังช่วยให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ประสานงาน และขับเคลื่อนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในรูปแบบภาคีความร่วมมือ ดังนั้น หน่วยพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับ

สังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (7-SEA) จึงมีความสำคัญในเชิงกลไกการขับเคลื่อนงานวิจัยของมหาวิทยาลัย ซึ่งกลไกของระบบดังกล่าว สอดคล้องกับ เอกสารรายงานการสังเคราะห์ผลสำเร็จของระบบและกลไกสนับสนุนการทำหน้าที่พันธกิจสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์กับสังคม (2559) กล่าวคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มีกลไกสนับสนุนการปฏิบัติพันธกิจแบบบูรณาการเพื่อท้องถิ่นเพื่อให้สนองต่อนโยบายของมหาวิทยาลัย ซึ่งมุ่งเน้นการบูรณาการงานสอน วิจัย บริการวิชาการเพื่อชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่อย่างหลากหลาย เช่น การกำหนดตัวชี้วัดให้มีระบบบริหารจัดการงานวิจัยที่เอื้อต่อการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ทุกคณะและการเสริมแรงโดยให้รางวัลงานวิจัยที่บูรณาการพันธกิจทั้งสอน วิจัย และบริการวิชาการกับสถานการณ์ปัญหาในชุมชน การปฏิบัติพันธกิจแบบบูรณาการเพื่อชุมชนท้องถิ่นของทุกคณะมีกลไกการบริหารจัดการที่เป็นระบบไม่ขึ้นกับตัวบุคคลอย่างเป็นวัฒนธรรมองค์กร มีประสบการณ์การทำงานเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยมีกระบวนการ/วิธีการ มีนโยบายสนับสนุน มีองค์ความรู้ มีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งเป็นศักยภาพของมหาวิทยาลัยในการที่จะก้าวไปสู่มหาวิทยาลัยเพื่อรับใช้สังคม ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน เชื่อมโยงการจัดการงานวิจัยของทุกคณะกับงานพัฒนาพื้นที่ โดยหน่วยจัดการงานวิจัย และมหาวิทยาลัยเน้นการพัฒนา กำลังคนในมหาวิทยาลัยให้มีอุดมการณ์ มีความรู้และทักษะในการทำงานวิชาการเพื่อสังคม อย่างเป็นระบบ

และต่อเนื่อง โดยการออกแบบการทำงานเพื่อสร้างกลไกเชิงระบบที่เชื่อมงานประกันคุณภาพองค์การกับการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เกิดการสานพลังจากทุกคณะร่วมกับองค์กรภาคี มีการยกระดับคุณภาพงานวิชาการเพื่อรับใช้สังคม และเกิดการพัฒนาระบบการรับรองคุณภาพงานวิชาการเพื่อสังคม เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพของบุคลากร โดยการสนับสนุนบุคลากรในการขอตำแหน่งทางวิชาการรับใช้สังคม โดยมีสถาบันวิจัยและพัฒนา และหน่วยจัดการงานวิจัยระดับคณะ/หน่วยงาน หัวหน้าหน่วยจัดการงานวิจัยและคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัย ที่ทำหน้าที่เชื่อมข้อมูลสถานการณ์ปัญหาจากพื้นที่เพื่อการวิจัยของบุคลากรในหน่วยงาน โดยหน่วยจัดการงานวิจัยจะเป็นกลไกที่ช่วยเรื่องฐานข้อมูลงานวิจัยและงานบริการวิชาการ รวมทั้งเป็นกลไกในการพัฒนานักวิจัย ในการเป็นมหาวิทยาลัยพันธกิจสัมพันธ์กับสังคม และร่วมออกแบบระบบกลไกของหน่วยงานร่วมกับมหาวิทยาลัยเพื่อให้เกิดการบูรณาการการเรียนการสอน งานบริการวิชาการ และงานวิจัยเข้าด้วยกัน และมหาวิทยาลัยฯ ได้มีการจัดสรรงบประมาณให้คณะสำหรับการบริหารจัดการงานวิจัย 50,000 บาท เพื่อให้คณะสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการงานวิจัย จากเส้นทางการพัฒนาหน่วยจัดการงานวิจัย ยุคแรกซึ่งเริ่มในปี พ.ศ. 2542 เป็นยุคก่อตั้งหน่วยจัดการงานวิจัย และได้พัฒนามาจนถึงช่วงปี พ.ศ. 2551 ที่หน่วยจัดการงานวิจัยได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการงานสุขภาวะชุมชนงานท่าเหนือเมืองน่าอยู่ และงานระบบธุรกิจข้าวอินทรีย์ ซึ่งจากการดำเนินงานทำให้เกิดกลไกในการบริหารจัดการงานวิจัยในพื้นที่ คือ หน่วย

จัดการความรู้และวิจัยชุมชน (TRMU) ซึ่งเป็นหน่วยประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยฯ กับพื้นที่ และในยุคปัจจุบันซึ่งก้าวสู่ยุคของการสร้างกระบวนการกลไก และระบบเพื่อพัฒนาการเชื่อมประสานการทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาพื้นที่ของหน่วยจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัย (RMU) และหน่วยจัดการความรู้และวิจัยชุมชน (TRMU) โดยให้สอดคล้องกับพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย คือ การสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

3. จากผลการออกแบบระบบการติดตามและประเมินผลกระทบบางงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า ขั้นตอนและกระบวนการติดตามโครงการวิจัยอย่างเป็นระบบ 3 ระยะ ถือเป็นกระบวนการที่มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้หน่วยพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยฯ กับสังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (7-SEA) มีข้อมูลในการนำเสนอรายงานผลการติดตามและความคืบหน้าของโครงการต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัยได้เป็นอย่างดี ซึ่ง 3 ระยะที่กล่าวถึง คือ ระยะที่ 1. ระยะในการติดตามผลผลิตที่คาดหวังจากการวิจัย ที่ออกแบบการติดตามโดยวิธีการนำเสนอรายงานความก้าวหน้า ซึ่งกระบวนการดังกล่าว จะทำให้ทราบว่าท้ายที่สุดแล้ว ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะได้อะไรจากงานวิจัยนั้น ๆ ระยะที่ 2. ระยะการติดตามผลลัพธ์ที่พบ ที่ออกแบบการติดตามโดยวิธีการส่งรายงานวิจัยและการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเชิงประจักษ์ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้วิจัยคาดหวังในระยะที่ 1 จะทำให้ทราบว่า งานวิจัยที่ทำนั้น

มีผู้นำผลงานการวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาได้จริง และทราบข้อมูลผู้นำผลงานวิจัยไปใช้เพื่อติดตามในระยะที่ 3 ต่อไป ส่วนระยะที่ 3 คือ ระยะของการติดตามผลกระทบบางงานวิจัย ที่ออกแบบการติดตามโดยวิธีการที่หน่วยพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยฯ กับสังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (7-SEA) จะทำหน้าที่ในการติดตามลงพื้นที่เพื่อประเมินผลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการวิจัย ซึ่งในระยะที่ 3 นี้ จะมีความเกี่ยวข้องกับระยะที่ 2 กล่าวคือ หลังจากที่มียุทธศาสตร์ผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยแล้ว เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางใดบ้างที่เป็นที่ประจักษ์ ซึ่งการดำเนินงานในระบบดังกล่าว เกิดจากกระบวนการทำงานในลักษณะกลไกการทำงานแบบภาคีความร่วมมือระหว่าง 6 คณะ กับ 1 สถาบันวิจัยและพัฒนา ที่เป็นกลไกทำหน้าที่ในการกำกับ ติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นรับทุนวิจัย จนกระทั่งเสร็จสิ้นโครงการ รวมระยะเวลา 24 เดือน เพื่อสะท้อนผลการเปลี่ยนแปลงหลังจากการทำวิจัยในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัย และถ่ายทอดเป็นชุดความรู้มหาวิทยาลัยท้องถิ่นกับการพัฒนาสังคมโดยสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการติดตามโครงการเชิงระบบ (The Secretariat of the Senate, 2007) กล่าวว่า กระบวนการติดตามเป็นการเก็บและรวบรวมข้อมูลซึ่งโดยทั่วไปกระทำได้หลายวิธี เช่น เก็บและรวบรวมข้อมูลจากผู้ดำเนินงานโดยตรง/การสอบถามผู้ดำเนินโครงการ หรือผู้ให้ดำเนินการจัดส่งข้อมูล ตามแบบสอบถาม/แบบรายงาน หรือดำเนินการทั้ง 2 วิธีควบคู่ไปกับการไปดูสถานที่ปฏิบัติการ หลังจากเก็บและรวบรวมข้อมูล

ได้แล้ว จะนำมาประมวลวิเคราะห์เปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมาย เพื่อประเมินความก้าวหน้าว่าผลงานได้ผลประการใด มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ หากมีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้นในขั้นตอนใด กล่าวคือ ขั้นตอนการวางแผน (Planning) หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน (Implementation) จะได้นำมาใช้ประโยชน์หรือนำไปปรับปรุงแก้ไขจัดทำรายงานเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลรายงานที่ได้ไปสู่กระบวนการประเมินต่อไป

4. จากผลการประเมินระบบการติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า ผลที่ได้จากการประเมินเชิงระบบตามแนวคิดการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1990) ในรูปแบบของ ชิปปโมเดล (CIPP Model) ตั้งแต่การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากร (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ปรากฏข้อมูลเห็นได้ชัดว่า ประเด็นที่ 1 บริบทสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ยังไม่มีระบบการติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัย จึงเป็นความต้องการและความจำเป็นของคณะและมหาวิทยาลัยจะต้องมีการสร้างหรือพัฒนาระบบดังกล่าวขึ้นมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด (Isawilanon, 2009) กล่าวว่า ความจำเป็นของการประเมินผลกระทบ จุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อการตรวจหาผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากโครงการวิจัยว่า ได้เกิดขึ้นในรูปแบบใดบ้าง ผลสำเร็จนั้นได้มีผลต่อการเพิ่มพูนความรู้ให้กับนักวิจัยอย่างไร ผลสำเร็จที่ได้จากการวิจัยนั้นได้นำไปสู่การพัฒนาองค์

ความรู้ใหม่ได้อย่างไรบ้าง มีเทคโนโลยีใหม่เกิดขึ้นจากงานวิจัยหรือไม่ หากผลสำเร็จจากการวิจัยนั้นมีเทคโนโลยีใหม่เกิดขึ้น เทคโนโลยีนั้นได้มีการยอมรับไปใช้ในในกลุ่มประชากรด้านใดบ้าง หากผลสำเร็จจากการวิจัยนั้นเป็นเพียงแค่ข้อความรู้ใหม่ ข้อความรู้ที่ได้รับนั้นได้มีการนำไปเชื่อมต่อกับโครงการวิจัยอื่น ๆ ใดๆหรือไม่ มีจำนวนนักวิจัยเกี่ยวข้องกับการวิจัยนั้นมากน้อยอย่างไร มีกระบวนการฝึกนักวิจัยใหม่ในโครงการหรือไม่ งานในโครงการวิจัยได้นำไปสู่การนำเสนอในที่ประชุมวิชาการ ตีพิมพ์ในเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่ไหนบ้าง มีชื่อเรื่องอะไร และได้จัดทำร่วมกับใครบ้าง โครงการวิจัยดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายในโครงการแต่ละปีจำนวนเท่าใด นอกจากนี้ ในกรณีที่การวิจัยให้ผลสำเร็จในรูปของเทคโนโลยีใหม่ได้ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มผู้ผลิตและผู้บริโภค ผลกระทบนั้นได้ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจด้านใดบ้าง เป็นต้น ประเด็นที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากร ผลการวิจัยปรากฏว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านพื้นที่ ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานั้น เป็นสิ่งที่เอื้อประโยชน์ต่อการสร้างระบบการติดตามและประเมินผลกระทบงานวิจัยทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความพร้อมและขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของ (Saenthong, 2021) ได้กล่าวไว้ว่า ความพร้อมและขีดความสามารถ คือ ความรู้ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะ แรงจูงใจ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความ

สัมพันธ์ และส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในเป้าหมายของงานได้ จากแนวคิดที่กล่าวมานั้น จึงถือได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร ด้านพื้นที่ ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถทำให้ระบบการติดตามและประเมินผลกระทบบางงานวิจัยสามารถดำเนินการต่อไปได้ ประเด็นที่ 3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) จากผลการวิจัยปรากฏว่า จุดด้อยของกระบวนการใช้ระบบการติดตามและประเมินผลกระทบบางงานวิจัยคือ ความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่คณะกรรมการวิจัยประจำคณะ RMU จึงทำให้การประสานงานระหว่างนักวิจัย คณะกรรมการประจำคณะ หน่วย (7-SEA) และสถาบันวิจัยและพัฒนา ค่อนข้างที่จะสับสน ซึ่งระยะเริ่มต้นการติดต่อประสานงานค่อนข้างที่จะมีปัญหา นักวิจัยไม่เข้าใจโจทย์แผนบูรณาการงานวิจัยที่ผู้บริหารประจำคณะรับมา ผู้ประสานงานแต่ละคณะไม่เข้าใจหน้าที่และขอบข่ายที่ต้องดำเนินการ เป็นต้น ซึ่งประเด็นดังกล่าว อาจจะไปสู่สาเหตุของความขัดแย้งในการปฏิบัติงานหลาย ๆ ฝ่ายได้ จากประเด็นที่กล่าวนี้ จึงเป็นความสำคัญอย่างยิ่งของการวางบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนภายในระบบการติดตามและประเมินผลกระทบบางงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาที่ตามมาต่อไปในอนาคต และประเด็นที่ 4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จากผลการวิจัยปรากฏว่า การใช้ระบบการติดตามและประเมินผลกระทบบางงานวิจัย ประสบความสำเร็จทั้งในมิติของความสำเร็จในการดำเนินงานวิจัยแต่ละโครงการ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานบนฐานเครือข่ายความร่วมมือระดับคณะและการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยระดับคณะ ความสำเร็จ

ในระบบบริหารจัดการงานวิจัย และความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ ชุมชนและท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากการวางระบบที่ดีร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะกรรมการประจำคณะ (RMU) นักวิจัยในคณะ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนการให้ความร่วมมือของชุมชนและท้องถิ่น ทำให้การดำเนินงานทั้ง 4 มิติประสบความสำเร็จโดยสมบูรณ์ และเป็นการสร้างทีมเพื่อผลักดันนักวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชน และท้องถิ่นที่เข้มแข็งต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ควรมีการนำระบบการติดตามและประเมินผลกระทบบางงานวิจัยนี้ไปใช้ การติดตามระยะการดำเนินงานโครงการวิจัย และมีข้อมูลผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครในแต่ละพื้นที่

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ควรมีหน่วยพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (7-SEA) ที่เกิดขึ้นโดยภาคีเครือข่ายความร่วมมือระดับคณะไว้สำหรับเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยอย่างเต็มรูป

3. สถาบันวิจัยและพัฒนา ควรมีการจัดตั้งค่าของงบประมาณประจำปีที่เกี่ยวข้องกับการติดตามและประเมินผลกระทบบางงานวิจัย เพื่อคอยสนับสนุนกลไกการทำงานของหน่วยพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (7-SEA) ในการติดตามและประเมินผลกระทบบางงานวิจัยในแต่ละพื้นที่

REFERENCES

- Monthon Chanchamsai and faculty. (2018). **Development of systems and mechanisms to drive the integrated plan Research for local development of Phranakhon Rajabhat University according to the integrated planResearch.** Bangkok: Phranakhon Rajabhat University. (In Thai)
- Saenthong. N., (2021). **Modern Human Resource Management. 3rd edition.** Bangkok: HR Center. (In Thai)
- RitJaron. P., (2014). **Concept and process of project evaluation.** Editor, collection of journal articles. Education, Sukhothai Thammathirat Open University. Year 7 No. 1. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University Press. (In Thai)
- Isawilanon. S., (2009). **Economic dynamics of Thai rice production.** Bangkok: Department of Economics Agriculture and Resources Kasetsart University. (In Thai)
- Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J. (1990). **Systematic Evaluation.** Boston: Kluwer - Nijhoff.
- Van, H. & Van, M. (1976). **The Policy Implementation Process Policy: A Social Program**
- The Secretariat of the Senate .(2007). **Guide for Monitoring and Evaluation.** Bangkok: Policy Office and plans for the Secretariat of the Senate. (In Thai)